

שיעורי מוסיקה לגיל הרך

בהנחייתה של שירה אלעד

מורה מוסמכת למוסיקה ומורה לפסנתר. (B.Mus, B.Ed.Mus, Master of Music)
בוגרת האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים ואוניברסיטת אינדיאנה בארה"ב

המוסיקה היא כלי ביטוי חיוני בעזרתו ניתן להביע רגשות ובכך להתמודד טוב יותר עם מצבים שונים בחיי היום יום. **חוג המוסיקה** מיועד לילדים בגיל הגן (או לילדים בכיתות הנמוכות) במטרה לקרב אותם אל עולם המוסיקה המופשט. המטרה היא לפתוח בפניהם חלון נוסף דרכו יוכלו למצוא ביטוי לרגשותיהם ולפתח בהם מיומנויות מוסיקאליות בסיסיות בדרך יצירתית וחזיתית המותאמת לשלבי ההתפתחות של הילד. זאת מתוך האמונה שכל ילד יכול להבין ולחוש לעומק כל סוג מוסיקה אם יחשף אליה בדרך מתאימה הגישה היא פיתוח יכולתו המוסיקאלית של כל ילד בקבוצה על מנת לתת לכולם כלים שווים להתמודד בחיי היום יום הרעיון הוא להגיע אל כל ילד ולא רק אל "הכשרוניים ביותר" וזאת מתוך הנחה יסודית על פיה כולנו נולדנו בעלי כישורים מוסיקאליים ואם נקבל אותם גירויים בשלבים מוקדמים – נגיע להתקדמות. על כן השיעורים יהיו בעלי מגוון פעילויות על מנת לשתף ולהגיע אל כמה שיותר ילדים.

החוג בתכליתו חושף את הילדים ליצירות מוסיקאליות מסגנונות שונים החל מיצירות קלאסיות ובנוסף כולל גם מוסיקה אתנית מעמים ומתקופות שונות האזנה בחוג נעשית בצורה אקטיבית, תוך התייחסות למשפחות הכלים השונות וכן התייחסות לאלמנטים המוסיקאליים הבולטים ביצירה (צורה, מקצבים, התחלה וסיומת של משפט, ניגודים מוסיקאליים כמו גבוה-נמוך, עליה-ירידה, חזק-חלש, ארוך-קצר, מהר-לאט, וכו'). האינפורמציה המוסיקאלית הזו עוברת אל הילדים כדרך אגב "בדלת האחורית" תחת מעטה של נושאים מוכרים מעולמו של הילד (למשל עונות שנה, צעצועים, חיות, חגי ישראל, וכו').

כל מפגש מציב בפני הילד אתגרים בדרך לחוויה הכוללת של המוסיקה הדרך לפתרון "בעיות מוסיקאליות" בחוג נעשית על ידי יישום הישן במצבים חדשים. גישה זו מחדדת הבנה, רגישות, יצירתיות ודמיון אצל כל ילד ומכינה אותו להתמודדות עם אתגרים בחיים בכלל (לא רק מאזין או מבצע מוסיקה).

מה בחוג?

שירים, דקלומים ותנועה שנועדו להכין את הילד למוסיקה בצורה מעמיקה יותר וכך להעצים את החוויה שלו בעודו מאזין ליצירה. השירים והדקלומים לקוחים מעולמו של הילד והם בדרך כלל קצרים ופשוטים ומשמשים מודל ליצירות מוסיקאליות מורכבות יותר. התנועה משמשת ביטוי גופני לחוויה המוסיקאלית, מתוך הנחה שמה שעושים בכל הגוף – נכנס יותר לתודעה.

בנוסף, החוג מפתח מיומנויות **נגינה בכלים שונים** על מנת לחזק את יכולתו המוטורית של הילד כמבצע ולא רק כמאזין (ובכך להכין אותו לנגינה על כלי מורכב יותר בעתיד). הכלים כוללים כלים סטנדרטיים המצויים בכל גן/ביה"ס: מקלות מקצב, רשרשנים, פעמונים, תופים, שלישי כסילופון וכו'. דרך **תזמור בכלים** הילדים לומדים להכיר מונחים בסיסיים כמו חזק/חלש, סימן "עצור" של מנצח, מיומנות הקשבה לאחר, מקצבים בסיסיים וכו'. על מנת לפתח את הדמיון והרגישות של הילד למגוון רב של צלילים נעשה גם **שימוש בכלי נגינה ממוחזרים** (פקקים, מוצרי נייר שונים, פלסטיק, ניילון, קרטון, עץ, בקבוקים וכו').

כמו כן נעשה שימוש באביזרים נוספים מעולמו של הילד לשם עזר והמחשה (בובות, תמונות, גרפים, מטפחות, בדים, סרטים, כדורים, ספוגים, חישוקים וכו').

במסגרת החוגים, מתקיימים לעיתים קונצרטים בביצוע חי. הקונצרטים מוקדשים ליצירות אליהן נחשפו הילדים במסגרת המפגשים ועל ידי כך ניתנת להם האפשרות לראות ולשמוע מקרוב את הנגנים והכלים השונים בנוסף הם שומעים יצירות שכבר מכירים – דבר במעצים את החוויה והופך אותה לבלתי נשכחת.

החוג, אם כן, כולל שלל פעילויות מוסיקאליות שנועדו לחדד את ההבנה, הרגישות, היצירתיות והדמיון אצל כל ילד. דרך היצירות המוסיקאליות ודרך הפעילויות המכינות נחשפים הילדים לאלמנטים מוסיקאליים שונים החוג מעשיר את הילד מבחינה אינטלקטואלית, רגשית ומוטורית ובכך מכין אותו לחיים בכלל. הפעילויות מתקשרות כולן לעולם חוץ מוסיקאלי שהופך את המוסיקה, בעיני הילדים, לדבר יותר מוחשי ונגיש וכך מגלים הילדים דרך נוספת לביטוי עצמי.

בחרתי עבורכם שלוש יצירות לדוגמא מתוך שפע הרפרטואר אותו אני מלמדת. בדוגמאות אילה תוכלו להתרשם כיצד אני מכינה את הילדים לאלמנטים הבולטים ביצירה (מבנה, משפטים, חזק/חלש, וכו').

מתוך רפרטואר לחנוכה (יצירות הקשורות להגים) נרות

שם היצירה + אלמנטים מוסיקאליים	תנועה ונגינה עם כלי/אביזר	שיר/דקלום נילוה
הנדל קטע לחצוצרה מתוך אורטוריה חלק א': פעמה חזקה חלק ב': פעמה חלשה חזור לסירוגין חזק/חלש	תנועה בישיבה ובמרחב כתימום ואז עם מוסיקה: פעילות עם פלקטים של נרות קטנים וגדולים: חלק א': לדקלם "אור" בקול/יד גדולה/ללכת בצעדים גדולים (תוף). חלק ב': לדקלם "נר" בשקט/יד קטנה/ללכת על קצות האצבעות או בכיפוף (תיבה). כלי נילוה: חלק א': תוף/מצלתיים חלק ב': תיבה/שליש	תימום: בוקר טוב עם נר דלוק שזו מצד לצד ונכבה. שירי חנוכה בעיקר נר לי נר

**מתוך רפרטואר לחורף (יצירות הקשורות לעונות שנה)
גשם ושמש**

שיר/דקלום נילווה	תנועה ונגינה עם כלי/אביזר	שם היצירה + אלמנטים מוסיקאליים
<p>חימום: בוקר טוב של טיפות גשם: חזק/חלש, מהר/לאט. שירים ודקלומים לחורף בעיקר: גשם גשם משמיים, ברוך הבא הגשם בא.</p> <p>שירי מיומנויות לנגינה על "מטריות" ממתכת ומקושים</p>	<p>תנועה בישיבה ובמרחב כחימום בליווי כלים ואז עם המוסיקה</p> <p>פעילות בריסטולים: בריסטול שמש ובריסטול גשם הילדים כולם השמש/הגשם: כולם השמש בישיבה: מרימים בריסטול שמש/ידיים עולות/כל הגוף עולה. כולם גשם בישיבה: מרימים בריסטול גשם/מוחאים כף בפעמת הגשם/קופצים.</p> <p>2 קבוצות: חלק שמש וחלק גשם: עם 2 הידיים: יד אחת בריסטול שמש. יד שנייה בריסטול גשם בליווי פעמונים ותיבה. 2 קבוצות במרחב: חלק גשם קופצים (ליווי תיבה) וחלק שמש מתרוממים עם הגוף למעלה (ליווי פעמונים).</p> <p>מראה עם ציור: מציירת הרים לשמש וגשם בצבע אחר. הילדים בידיים כאילו מציירים יחד איתי את ההרים והגשם (תנועה ארוכה מול קצרה וקצובה). כלי נלווה: תזמור: פעמונים לשמש מול תיבה/שליש/תוף לגשם: מחלקת כלים ואני עוזרת בניצוח פנטומימה. משהו במקומי מנצח ובסוף בלי מנצח רק לפי מוסיקה</p>	<p>בארטוק-"ערב בכפר" מתוך סקיצות הונגריות</p>
		<p>מבנה: 'א' ב' א' ב' א' 'א'-ארוך, רגוע ושקט 'ב'-קצר, פעמה קופצנית</p>

**מתוך רפרטואר צעצועים (יצירות כלליות)
כדורים**

שיר/דקלום נילווה	תנועה ונגינה עם כלי/אביזר	שם היצירה + אלמנטים מוסיקאליים
<p>חימום: בוקר טוב עם כדור כדור קופץ ומתגלגל (שירה אלעד)</p>	<p>תנועה בישיבה ובמרחב כחימום ואז עם מוסיקה</p> <p>פעילות עם/כלי הכדור: חלק א' פעמיים: להקפיץ כדור/יד על הרצפה/לקפוץ כמו כדור (תיבה). חלק ב': לגלגל כדור/ידיים/ריצה או גלגול במרחב (מרקש). חלק ג': לזרוק כדור/ידיים באוויר/קפיצה ענקית למעלה (בום של מצלתיים). מחיאות כפיים במקצב בוקר טוב (תיבה)</p> <p>כלי נלווה: לתזמר את היצירה לפי המבנה: חלק א' פעמיים: תיבה פעמה. חלק ב': מרקש. חלק ג': בום של מצלתיים. תיבה במקצב בוקר טוב</p>	<p>פולקה איטליאנה של רחמנינוב</p>
		<p>חלק א': פעמיים: פעמה חלק ב': חופשי חלק ג': פעמיים: הכנה והתפרצות, מקצב בוקר טוב</p> <p>ושוב הכל חוזר.</p>